

(Deuteronomium 4, 1-2.6-8 en Marcus 7. 1-23.)

Voor deze overweging heb ik voor mijzelf als thema gekozen: “Hebben we de bereidheid anderen te gunnen wat we voor ons zelf verlangen”.

In de eerst lezing uit het boek Deuteronomium horen we hoe Mozes ons oproept zijn wetten en voorschriften en bepalingen onverkort te volgen.

We mogen er niets aan afdoen en we mogen er niets aan toevoegen; we moeten de geboden stipt uitvoeren. Dan zijn we een wijs volk met een groot inzicht.

Vandaag de dag is het bijna een onmogelijke opgave alle wetten te volgen en je er stipt aan te houden.

Dat komt denk ik door de overdaad aan detaillering en het is maar de vraag of alle wetgeving aansluit bij onze maatschappelijke beleving van rechtvaardigheid en de diversiteit aan belangen die we willen behartigen.

Het grote verschil is denk ik, dat Mozes aangeeft dat zijn wetten en geboden afkomstig zijn van de Heer en niet van een of andere overheid. Bij Mozes ligt de koppeling tussen het Goddelijke, onze geloofsbeleving en ons handelen hier op deze aarde.

Er zit een oproep in : Luister dan Israël, hoor Israël wat God met mensen begonnen is.

De Eeuwige wil met zijn geboden richting geven aan ons leven. Hij wil ons vaste grond onder de voeten geven. Zijn inzet is bewogenheid om mensen. God wil met ons een verbond aangaan.

Zijn roepen aan ons is een permanente uitnodiging om in verbondenheid met die stem te leven.

In de wetgeving van God zitten alle elementen voor een menswaardig leven.

Daarom kan het simpel in tien geboden , in tien leefregels.

Meer lijkt niet nodig. Maar, probeer ze maar eens waar te maken.

Gij zult niet doden, dat wil niet alleen zeggen gij zult elkaar niet fysiek van het leven beroven, maar gij zult niet door onophoudelijk pesten, laster verspreiden etc. mensen buiten spel zetten, nog erger mensen ten einde raad laten zijn. We doden mensen ook psychisch bij de vleet.

Vertaal de regels maar eens naar onze huidige maatschappij. Ik kom daar nog op terug.

En Marcus doet daar nog een schepje boven op; hij laat Jezus ons in eerste instantie in verwarring brengen. Zijn leerlingen snappen het eerst ook niet. Dus we zijn in goed gezelschap. De Farizeeën en Schriftgeleerden stellen bij eerste lezing een eenvoudige vraag.

Het is uit traditie, uit overlevering kennelijk gebruikelijk voor het eten je handen te wassen en wanneer je van de markt komt je eerst te wassen voor je aan tafel gaat. En al het vaatwerk moet voor gebruik gereinigd worden.

Niets mis mee toch? De Farizeeën en Schriftgeleerden zien dat sommige leerlingen van Jezus brood met ongewassen handen , dus met onreine handen eten en vragen Jezus waarom zij niet in de tradities van de voorouders eerst hun handen wassen.

Het antwoord van Jezus is: “Huichelaars zijn jullie.” Hij citeert Jesaja: “Dit volk eert mij met de lippen, maar hun hart is ver van mij; tevergeefs vereren zij mij , want ze onderwijzen hun eigen leer”.

In de Joodse tradities zijn de reinheidsvoorschriften bij het aan tafel gaan niet uit hygiënische overwegingen, maar uit eerbied voor de Eeuwige, die ons voorziet van spijzen. Het gaat om het Goddelijke, het heilige. Je moet ook geestelijk rein zijn om Gods maaltijd te nuttigen. Het is net als bij Mozes de verbinding onderhouden en bevestigen tussen God en mensen.

Tradities en voorschriften staan in het licht van de eeuwige en zijn bedoeling met ons. Het gaat Jezus dus niet om het naleven van door mensen gegeven ge- en verboden, maar om de diepere bedoeling van voorschriften en geboden, namelijk door God gegeven gedragsregels in zijn verbondenheid met ons. En Jezus verduidelijkt het zijn leerlingen nog eens met een andere vergelijking.

Wat onrein van buiten bij je naar binnen komt, verdwijnt vanzelf wel weer via de maag in de beerput. Daar wordt je niet onrein van.

Maar de onreinheid zit van binnen in je hart en wat dus van binnen naar buiten komt is onrein en niet andersom.

Want zegt Jezus; van binnenuit, uit het hart komen de slechte gedachten als ontucht, moord, overspel, kwaadaardigheid, afgunst en laster.

Ook in onze tijd is dat zo. Alle onreinheid komt van binnenuit en niet van buiten; privé en als gemeenschap en maatschappij.

Geboden en verboden van mensen, van de overheid, van de kerk gaan dat kwaad niet stoppen, omdat de verbinding met wat God van ons wil ontbreekt. De band met de Eeuwige is losgelaten. De Eeuwige als bron van verdieping en zingeving. En dan zijn we wat mij betreft in onze huidige maatschappij.

We zijn en worden overspoeld met wet en regelgeving. En elke Nederlander wordt geacht de wet te kennen. Kijk naar de enorme vloed aan regelgeving als reactie op de financiële crises. Maar deze regelgeving gaat het kwaad van het kapitalisme gedreven door hebzucht en het recht van de sterkste niet uitbannen.

Als je maar leeft binnen de regeltjes dan doe ik het goed, dan valt mij niets te verwijten. Was dat niet wat Jezus deed zeggen: huichelaars zijn jullie

Wetten kunnen naar mijn mening een toekomstig leefbare wereld niet maken.

Ze kunnen het kader scheppen en het maatschappelijk leven ondersteunen. Voor een toekomstige voor iedereen leefbare wereld is een nieuwe orde nodig gebaseerd op hoop en vertrouwen, gebaseerd op wat de Eeuwige met ons voorheeft.

Jarenlang denken we nu al, dat wij het leven los van Gods bedoeling met ons zelf wel kunnen regelen.

In onze zogenaamde seculiere tijd hebben wij de geloofsbeleving, de religie niet meer nodig als baken waarop we onze koers uitzetten.

We denken de wereld naar onze hand te kunnen zetten. Dat de wereld maakbaar is en we komen er zo langzamerhand achter dat dit maar ten dele waar is.

Geloof is een privé zaak geworden in plaats van ook een onderdeel van ons maatschappelijk handelen. Naar mijn mening hebben we een nieuw baken nodig, een nieuw houvast, een nieuw perspectief op toekomst voor ons allen.

Een her/vernieuwde religie zeg ik voorzichtig. Een religie niet van bovenaf opgelegd, maar van onderaf ontwikkeld, gedeeld en beleefd door mensen die bereid zijn tot op de bodem van hun ziel te gaan.

Vraagstukken als overbevolking, uitputting van de aarde, milieu verontreiniging, vluchtelingen kunnen alleen opgelost worden in een toekomst perspectief gebaseerd op wederzijds respect. We worden beheerst door de politiek van de angst. Met prikkeldraad, wapens en wetgeving proberen we te beschermen wat van ons is onze welvaart, onze vrijheid, onze cultuur.

We zijn het gevoel voor menselijke verhoudingen soms verloren. We laten ons te veel beïnvloeden door de media. Wat zegt mij nog een bericht in de pers dat de koersdalingen op de aandelenbeurzen wereld wijd de laatste weken hebben gezorgd voor een verlies van aandeelhouderswaarde van 5000 miljard \$?

Het gaat er niet om al onze verworvenheden overboord te gooien, maar zijn we bereid tot delen.

Niet alleen van veiligheid en vrijheid, maar ook het cultureel erfgoed van anderen te willen kennen en respecteren.

Dat is denk ik de oproep van Mozes en Jezus. Dat we niet langer buiten werking houden wat heel diep in onszelf leeft als een woord van God. Ja we mogen opkomen voor onszelf, maar er bestaat ook een verkeerde manier van opkomen voor jezelf. Dat is die, welke over lijken gaat en niets met God te maken heeft.

Zijn we bereid anderen te gunnen, wat we voor onszelf verlangen? Amen.